

Józefo Potaczek 2018r.

GMINA MSZANA DOLNA

Fot. Bogdan Szrektut

Fot. Paweł Michura

Fot. Agnieszka Męcińska

Fot. Małgorzata Michura

Fot. Bogdan Szrektut

PODSTAWOWE INFORMACJE O GMINIE I RYS HISTORYCZNY

Kiedy strudzony całodzienna wędrowka turysta usiedzie pod drzewem i spojrzeje ze szczytu Mogielicy (1170 m n.p.m. – najwyższy szczyt Beskidu Wyspowego), zobaczy jak w błaskach zchodzącego słońca wynurza się z mroków, niczym wyspy rozsypane po bezkresnym oceanie, wierzchołki gór Beskidu Wyspowego i Gorców. Pośród tych gór i lasów pachnących żywicią, storczykami i czeremchą, migocą świateł domów rozrzuconych po stokach jak gwiazdy na niebie. Kraina ta to Gmina Mszana Dolna – gościnna i przyjazna każdemu turysty.

Gmina Mszana Dolna to największa pod względem powierzchni gmina w powiecie limanowskim. Zajmuje 17 010,3495 ha. Obejmuje zachodnią część Beskidu Wyspowego i północno-zachodnią część Gorców. Położona jest w otoczeniu dolin Raby i Mszanki. Tworzy ją 9 sołectw, wśród których najmniejszym jest Glinne o powierzchni 588,0193 ha, a największym Lubomierz o powierzchni 3 721,9967 ha.

Gminę Mszana Dolna zamieszkują ponad 17 660 osób.

Przez jej teren przebiega droga krajowa nr 28 z Wadowic do Przemyśla oraz drogi wojewódzkie: Lubień - Zabrze i Kasina Wielka - Wieliczka - Niepolomic. Zarejestrowanych jest tutaj ok. 600 podmiotów gospodarczych. Dominujące branże to handel, usługi budowlane i handel zELCOME.

Mszana Dolna to gmina rolniczo - turystyczna. Dużym jej walorem jest czyste powietrze oraz górzyste ukształtowanie terenu sprzyjające czynnemu wypoczynkowi oraz turystyce pieszej, konnej i rowerowej.

Nazwa „Mszana” po raz pierwszy pojawiła się w dokumentach w 1284 roku i odnosiła się do potoku Mszanka. Sama Mszana została założona najprawdopodobniej na początku XIV wieku przez cystersów szczyrzyckich, jak zresztą większość wiosek i miasteczek w tym regionie.

W obecnym kształcie Gmina Mszana Dolna funkcjonuje od 1992 r., kiedy to nastąpiło rozdzielenie Miasta i Gminy Mszana Dolna. Rozległy podkowiasty kształt dzisiejszej gminy tworzą wieś: Olszówka, Glinne, Kasina Wielka, Kasinka Mała, Lubomierz, Lętowe, Łostówka, Raba Nizna, Mszana Góra. Każda z nich ma ciekawą i interesującą historię.

SZANOWNI PAŃSTWO!

Fot. Tomasz Petryć

Serdecznie zapraszam do Gminy Mszana Dolna – niewielkiej, ale jakże urokliwej gminy wchodzącej w skład powiatu limanowskiego w województwie małopolskim. Jest to Gmina o wspaniałych walorach przyrodniczych, czystym środowisku, zróżnicowanym krajobrazie, bogatej historii owianej licznymi podaniami i legendami. Utrzeka każdego, kto przejeżdża tu choć na chwilę. Jest idealnym miejscem do realizacji inwestycji o charakterze turystycznym, wypoczynkowym i rekreacyjnym. Zachęcamy inwestorów do lokowania tu swoich przedsiębiorstw. Warto wykorzystać walory, którymi dysponuje Gmina Mszana Dolna.

Z wielką przyjemnością przedstawiam Panstwu nowy folder prezentujący Gminę Mszana Dolna i sołectwa wchodzące w jej skład: Glisne, Łętowe, Łostówkę, Lubomierz, Mszane Górną, Olszówkę, Rabę Nizną, Kasinę Wielką, Kasinkę Małą.

Bogactwem Gminy Mszana Dolna jest naturalne, górskie środowisko pełne pachnących lasów i polan z zachowanymi nielicznie szatami pasterskimi, czyste powietrze, kryształiczne górskie potoki, zróżnicowane rzeźba terenu stwarzająca doskonale warunki do uprawiania aktywnej turystyki.

Kiedy warto odwiedzić gminę Mszana Dolną? Wiosną, gdy na wielu łąkach i polanach jest „świecęta” od krokusów, czy latem, gdy podczas wędrówek przez pachnące żywicą świerczyny orzeźwia nas ich przyjemny chłód? A może zimą, kiedy was wielobarwnie jesiennie buczyny lub zimowe puch, pod którym głęboko drzemka górczarka przywoła? Odpowiadź na to pytanie pozałatwiam wam turystom. Każdy odnайдzie tu swą ulubioną peregrinację i miejsca, do których niechybnie będzie wracał?

Typ, który odwiedza Gminę Mszana Dolną, życzy, aby spotkanie to przysporzyło pozytywnych wrażeń i pozostało w ich pamięci. Mam nadzieję, że wszyscy korzystający z zaproszenia zatrzymają się u nas na dłużej i zechęca wrażać w nasze strony, przysparzając korzyści i satysfakcji sobie oraz naszej zagórzanińskiej ziemi.

Bolesław Żaba
Wójt Gminy Mszana Dolna

1. Cytat za „Górski Przewodnik” Wydanie pierwsze, Oficyna Wydawnicza Raws, Pruszków 2004.

Fot. Bogdan Skrzekut

Fot. Bogdan Skrzekut

THE COMMUNE OF MSZANA DOLNA

- the biggest commune in the Limanowski district, covers the area of 17 010.1495 ha, that is 17.82% of the whole district and 1.12% of the area of the Małopolska province. Geographically, the Commune of Mszana Dolna covers the western part of the Beskid Wyspowy mountains and the north-western part of the Gorce mountains. The two mountain ranges are separated by the valleys of the rivers: Kamienna, Miszanka and Raba. The vast horseshoe like shape of the commune is composed of the villages of Gisne, Olszówka, Raba Niżna, Kasina Wielka, Kasinka Mała, Lubomierz, Łętowe, Łostówka and Mszana Góra. It is inhabited by 17,6 thousand people whose main source of income is agriculture, in keeping with the character of the commune. There are also many craftsmen and folk artists who welcome the tourists in their workshops. The effects of their work available in the region can be unusual souvenirs for the visitors of the region. The inhabitants of Mszana Dolna cultivate the rich culture of the region of Zagórze. The shows of the folk groups add splendour to the open air events, such as the Villages of the Mszana Dolna Commune Tournament or the Gorce Summer, organized by the commune. Its programmes include a lot of fun for both adults and children, tasting delicious local food, artistic exhibitions, presentations of the handicraft and of the companies active in the region.

Among the values of the Mszana Dolna Commune are great climatic conditions and the rich geographical configuration of the ground, covered mainly by forests and some meadows with preserved shepherd cottages. These are factors that enhance the active ways of spending free time and have a positive influence on the well-being of the tourists coming to the region. It is rich in various types of mountain landscapes like island and range mountains, abundance of woods, sources and streams, various kinds of plants and animals. Region contains the famous peaks of the Beskid Wyspowy and the Gorce mountains with well marked tourist trails of various levels of difficulty, leading to each of these peaks. The most attractive massif of the Gorce range is a huge massif of Kudłor, famous for its unusual rock formations, such as small crags, shelves, towers and siguilles of the hard Magura sandstone. One of the biggest rock of this kind is the Kudłorski Bocia (shepherd) guarding the black trail from Lubomierz to Kudłor. In the commune there are also trails of the Pope John Paul II and of the Wooden Architecture. The wooden farm buildings with the characteristic regional ornaments can be observed in the villages of Lubomierz, Łostówka, Łętowe and Kasinka Mała.

There are two mountain shelters in the mountains and forests of the Beskid Wyspowy range:

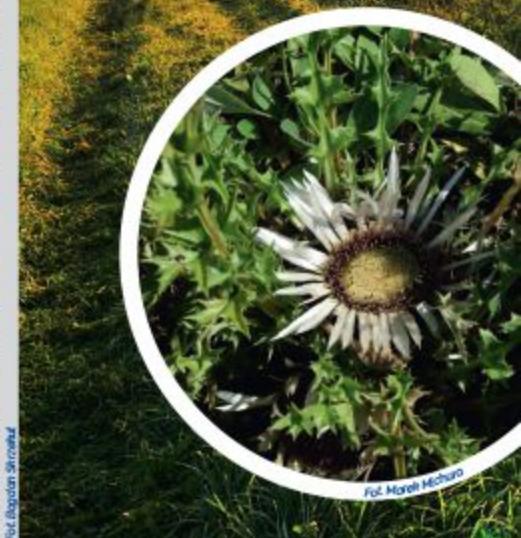
- Młodzieżowy Ośrodek Rekreacyjny (Youth Retreat Centre) and the shelter on Śnieżnica
 - Krakowski Szkolny Ośrodek Sportowy – Baza Szkoleniowo-Wypoczynkowa (Kraków School Sports Centre – Educational-Leisure Base) 'Lubogoszcz' in Kasinka Mała.
- They can also choose one of the hotels:
- "Pod Arkadami" in Łostówka specializes in organizing package holidays, camps, weekend stays, training courses and all sorts of events.
 - "Agnieszka" in Mszana Góra, with cafe, access to Internet, a disco, billiard and table tennis facilities, common rooms, gym, sports field and swimming pool. In winter and summer seasons the local schools are used for ski and summer camps.

There are also 16 agrotourist farms offering their guests healthy, home-made food, beds, and interesting ways of spending free time (grill, bonfires, basic farming activities, driving horse-drawn carriages in summer and sleighs in winter).

Taking part in the life of the local community gives the tourists the opportunity to experience our traditions and culture. Cultivating the Polish folk traditions is deeply rooted in the hearts of the local people. Besides the famous cuisine of Zagórzanie, healthy, organic food, clean environment and, first of all, friendly, hospitable people, make this region an obligatory point in a tourist itinerary.

Fot. Marek Michura

Fot. Małgorzata Skarżyńska

GEMEINDE MSZANA DOLNA

- die größte Gemeinde des Kreises Limanowa (Woiwodschaft Małopolskie) mit einer Fläche von 17 010,1496 ha, was 17,82% der gesamten Kreis- und 1,12% der gesamten Woiwodschaftsfläche ausmacht. Geographisch liegt die Gemeinde Mszana Dolna im Westen von Beskid Wyspowy und im Nordwesten von Gorce. Beide Gebirgszüge werden durch die Flüsse Kemiczka, Mszanka und Raba voneinander getrennt. Die ausgedehnte hufeisenförmige Form der Gemeinde bilden die Ortschaften Glinne, Olszówka, Raba Niżna, Kasina Wielka, Kasinka Mała, Lubomierz, Łętowice, Łostówka und Mszana Góra. Insgesamt leben hier etwa 17 500 Einwohner, die sich vorwiegend mit der Landwirtschaft beschäftigen. Außerdem wirken hier touristenfreundliche Kunsthändler und andere Volkskünstler. Ihre Erzeugnisse sind immer originale Andenken. Die Einwohner der Gemeinde Mszana Dolna pflegen die reiche Kultur des Hintergebirgslandes. Regionale Musikkapellen sorgen für gute Stimmung während jährlicher Freilichtveranstaltungen wie etwa Dorfturnier der Gemeinde Mszana Dolna oder Sommer in Gorce, die von der Gemeinde für Groß und Klein organisiert werden. Regionale Küchen-spezialitäten, Volkskunstausstellungen und Firmenpräsentationen gehören auch dazu.

Hervorragende Klimaverhältnisse und abwechslungsreiche Landschaft mit zahlreichen Wäldern und nur wenigen Weiden mit gut erhaltenen Hirtenhütten sind große Vorteile der Gemeinde Mszana Dolna. All das fördert aktive Erholungsformen und wirkt sich positiv auf das Wohlbefinden der Touristen aus. Dies ist auch der Grund, warum sich hier Wintersportarten, besonders Skifahren und Skilanglauf, so gut betreiben lassen. In unserer Gemeinde befinden sich zwei professionell gestaltete Skiläufe in Lubomierz und Kasina Wielka, wo auch extreme Sportarten gern betrieben werden, etwa Gleitschirmfliegen, Spéléologie, Motocross, Mountainbiken und Tourenskiläufen. Die wichtigsten Gipfel von Beskid Wyspowy und Gorce mit den darauf hinführenden gekennzeichneten Wanderpfaden. Das attraktivste Massiv von Gorce ist das ausgedehnte Massiv von Kudłor, das für seine außergewöhnlichen scharfragigen Gipfel, Kanzeln, Besteien und Nadeln aus Sandstein bekannt ist. Einer der größten Restberge ist Kudłorski Baca, der Hirt von Kudłor, der den schwarzen Wanderpfad aus Lubomierz bis hin auf den Kudłor hütet. Durch die Gemeinde führen außerdem der Päpstliche Wanderweg sowie der Holzbauweg. Die interessantesten charakteristisch verzierten Holzbasuiten kann man u. a. in Lubomierz, Łostówka, Łętowice und Kasinka Mała bewundern.

Auf die Touristen warten immer besser werdende Unterkunfts- und Verpflegungsmöglichkeiten. Speziell für sie wurden in den Bergen und Wäldern von Beskid Wyspowy zwei Bergberghäuser eingerichtet:

- auf Śnieżnica in Kasina Wielka und „Lubogoszcz“ in Kasinka Mała. Ferienhotels
- „Agneszka“ in Mszana Góra und „Pod Arkadami“ in Łostówka mit Café, Internetanschluss, Disko, Billard, Tischtennis, Gemeinschaftsraum, Bodybuildingcenter, Sportplatz und Schwimmbad.

Jugendgruppen können während Sommer- und Winterferien in den zahlreichen Schulen der Gemeinde untergebracht werden. Weitere Unterkunftsmöglichkeiten bieten 20 agrotouristische Bauernhäuser mit gesunder Verpflegung und verschiedenen Freizeitaktivitäten (Lagerfeuer, Grillen, Hofarbeiten, Kutschen- bzw. Schlittenfahrt).

Da die Pflege polnischer Tradition und Kultur unseren Einwohner angeboren ist, kann man als Tourist unsere Volksstümlichkeiten sozusagen aus erster Hand erleben. Herrliche Küche des Hintergebirgslandes, gesunde Nahrung, saubere Umwelt und vor allem liebevolle und gastfreundliche Einwohner sind durchaus nicht nur eine Reise wert.

Foto Marek Michalak

GLISNE

W czasach, kiedy król Kazimierz Wielki na lewym dorzeczu Raby lokował kolejną wieś Glisne należało do posiadłości królewskich i wchodziło w skład rozległego starostwa nowotarskiego. To najmniejsza wieś gminy położona wśród zalesionych wzgórz, na przełęczy Luboris Wielkiego i Szczebla. Nad okolicą góruje kościółek pw. Najświętszego Serca Jezusowego, gdzie można podziwić drewnianą płaskorzeźbę „Ostatniej Wieczerzy” dłuta ludowego artysty Zdzisława Kościelnika z Raby Niżnej. Swoja część odbiere tutaj Matka Boska Partyzanów. W okolicznych lasach w czasie II Wojny Światowej mieściła się kryjówka oddziału partyzanckiego kpt. Jana Stachury ps. „Adam”, wchodzący w skład I PSP-AK. Właśnie tam, rokrocznie, 15 sierpnia odbywa się uroczystość religijno-patriotyczna poświęcona poległym i zmartwym żołnierzom tego oddziału, połączona z piknikiem plenerowym. W tym uroczym zakątku Gminy odwiedzić można pasiekę Jana Lupy, w której podziwić można ule wykonane przez ludowego artystę Zdzisława Kościelnika z Raby Niżnej. To właśnie tutaj znajduje się ul. którego wiek przekracza 100 lat. Nie tylko miód produkowany w tej pasiece, ale również ule wykonane ze stworzonych przez naturę materiałów (szyszki, gałązki drzew iglastych, słoma) stanowią mogące ciekawą pamiątkę pobytu w tym miejscu.

Pat. Bogdan Szczętut

KASINA WIELKA

To najstarsza wieś zagórzańska wspominana za czasów Bolesława Wstydliwego w dokumencie z 1254 r., otoczona z czterech stron wzgórzami Śnieżnicą, Ćwilin, Lubogoszcz, Dzielec.

Początkowa należała do zakonu ojców cystersów ze Szczyrzycy. Zakon mógł zakładać wsie na prawie magdeburskim czyli „po wieczne czasy”. Za czasów Ludwika Węgierskiego cystersi utracili Kasinę Wielką. Po tym okresie Kasina przechodziła z rąk do rąk. W XV w. właścicielem Kasiny stał się Ród Nies wirowskich, który w 1624 r. wybudował tu piękny kościółek (dziś obiekt zabytkowy zlokalizowany na Szlaku Architektury Drewnianej). Jest on największą klubką Kasiny. W 1804 roku Kasina została sprzedana hrabiemu Wodzickiemu, włodarzowi okolicznych wiosek m.in. Mszany Dolnej i Poręby Wielkiej. Owrótki kasini jeszczek wielokrotnie zmieniały właścicieli, aż wreszcie w okresie międzywojennym stał się własnością chłopów kasinińskich, którzy w ciekawy sposób zdobywali pieniądze na zakup ziemi.

Zachował się tutaj dobrze utrzymany cmentarz żołnierzy austriackich z okresu I Wojny Światowej. Nieopodal wznosi się najwyższa na trasie Kolei Transwersalnej Chabówka - Lwów (570m n.p.m.) stacja kolejowa linii Chabówka - Nowy Sącz, wybudowana w 1884 r. Stała się ona planem zdjęciowym wielu filmów, m.in. „Lista Schindlera”, „Boże skrawki”, „Katyn”, „Szpiedzy w Warszawie”, a ostatnio również filmu „Piłsudski”. W okresie letnim przez nieczynną już stację przejezdową pociąg „Retro”, którego pasażerowie mają okazję podziwiać piękno przyrody i krajobrazu. Kasina Wielka jest kolejką wspaniałych sportowców uprawiających biathlon i narciarstwo biegowe. Nazwiska takie jak bracia Jan i Wiesław Ziemiąńscy oraz Halina Nowak - Gurka, dużo mówią sympatykom sportów zimowych. Również tutaj wychowała się i wyrosła Justyna Kowalczyk, Mistrzyni Olimpijska, wielokrotna zdobywczyni Pucharu Świata. Miłośników biegowego szlakowania zapraszamy do korzystania z krzeszelskiego wyciągu narciarskiego „Śnieżnica” położonego powyżej stacji PKP. Atrakcją tego miejsca jest również nowoczesny Bike Park z trasami zjazdowymi o różnym stopniu trudności. Na przysiółku „Wydarte” podziwić można prace miejscowego artysty, Stanisława Dobrowolskiego, zgromadzone w Galerii „Hold Karpelom”. Ten rozmowny wojewódzki Zęgorzaniec jest również autorem pomnika zlokalizowanego na przysiółku „Mogila”, upamiętniającego 14 żołnierzy 24 Pułku Ułanów, którzy zginęli 4 września 1938 r. w walkach o Kasinę Wielką. Siedmiu z tych żołnierzy pochowanych jest na miejscowym cmentarzu.

Pat. Bogdan Szczętut

KASINKA MAŁA

Duża, urokliwa miejscowością leśniczą położona w północno-zachodniej części Beskidu Wyspowego oraz na przylegającym skrawku Beskidu Małego.

Wieś została założona dzięki pracy kolonizacyjnej ojców cystersów w 1360 r. Od XV w. oddana została w zarząd dzierżawcom królewskim. Z kolejnymi latami Kasinka przechodziła w coraz to inne ręce. W 1812 r. została sprzedana Aleksandrowi Udraniskiemu, który odnowił politykę dzierżawców i stał się dla mieszkańców zaborczym tyranem. Ostatnia właścicielka dóbr w Kasince Małej była Helena Sławirska. W 1904 r. odsprzedała chów wójtowi Kasinki, Jędrzejowi Wróblowi, który grunty i lasy dworskie rozparcelował między chłopów zostawiając lądu części dla siebie.

Z tego okresu zachował się w Kasince piękny kościół murowany, plebania murowana z 1911 r., dwór drewniano-murowany z II połowy XIX w. wraz z zabudowaniami dworskimi: stodoła, stajnia kamienna z końca XIX w., kamienna kaplica Matki Bożej z 1912 r. oraz miejsce prawdopodobnego gródka średniowiecznego - Góra Gródek, przysiółek Podgródek. Na zalesionym stokach Lubogoszczy stoi willa, w której mieszkał i tworzył Jan Józef Szczępaniak. Akcja jednej z jego książek „Portki Odysa” toczy się właśnie w Kasince Małej. Z Kasinki pochodzi wielu wspaniałych duchownych, nauczycieli, inżynierów, techników różnych specjalności, lekarzy. Stad pochodził Jędrzej Biernowicz rzeźbiarz, którego dzieła są podziwiane i poszukiwane przez znawców sztuki ludowej w całej Polsce. Tutaj urodził się również ksiądz Stanisław Fijałek – budowniczy pierwszego w Polsce kurhanu.

Rot. Archiwum Urzędu gminy Mszana Dolna

Rot. Bogdan Szczępaniak

LUBOMIERZ

Przysiółek położony u północnych stoków Kudłonia, na pograniczu Beskidu Wyspowego i Gorców.

Został założony w 1600 r. przez Sebastiana Lubomirskiego, ówczesnego właściciela klucza wielkoporebskiego. W rozwoju wsi znaczące rolę odegrała huta szkła wybudowana około XVII w., a czynna do 1884 r. Huta produkowała różnego rodzaju assortyment szkła m.in. słynne szklane dzwony, zapatrując północne wsie i małe miasteczko w niezbedne szklane wyroby. Sprzedaż sięgała również za granicę. Huta swoją sielubie miała na miejscu obecnej leśniczówki (Przysłopek). Niedaleko istniała fabryka mebli gietanych produkująca do 1909 r. Miejscowy kościół drewniany o konstrukcji zrębowej został wzniósiony przed I wojną światową. We wsi zachowały się jeszcze kilka chatup chłopskich wraz z oryginalnymi góralińskimi zagrodami. Warty obejrzenia jest drewniany szlachetny „Papieżówka”, w którym w latach 70-tych mieszkał kardynał Karol Wojtyła, a bruk przed wejściem ułożył własnoręcznie, wynosząc głazy z koryta Kamiencicy. O tym, że wieś od dawnego cieszy się dużą popularnością świadczy powieść wielkiego pisarza Władysława Orkana pt. „W roztokach”, której akcja zaczyna się na Przysłopie. Od zegielu miasta i halasu ulicznego często odpoczywa tutaj wspaniała poetka, polska noblistka, Wisława Szymborska. W górnej części wsi później przełęczy Przysłopek, znajduje się wyciąg narciarski.

Lubomierz zaprasza wszystkich pregnących odpocząć w ciszy i spokoju. Tym, którzy lubią spędzać wolny czas aktywnie, moze udać się „spotkać” gdzieś na helu ducha tutejszego rozbójnika o niezwyku Sierka lub usłyszeć echo opowieści legendarnego już „Czarownika Bulandy” - gorczańskiego Sabaty.

ŁOSTÓWKA

Małownicza miejscowością Beskidu Wyspowego położona na wysokości 450–540 m n.p.m.

Pierwszą wzmiankę na temat tej miejscowości znajdujemy w Kodeksie Małopolskim, gdzie pod datą 10.05.1254 r. wymienione jest nazwa „Włostowa”. Niestety nie został odnaleziony akt lokacyjny. Jako wieś Łostówka pojawia się w dokumentach z 1396 r. w tzw. Wizytacji Radziwiłłowskiej. Z miejscowością związany był dr Sebastian Flizak, który w latach 60-tych prowadził tutaj badania etnograficzne związane z kulturą miejscowości górali. Prace te ukazały się w zeszytach Polskiego Towarzystwa Ludoznanego. To jemu zawdzięczamy napisanie wielu opracowań na temat kultury, tradycji, obyczajów, zachowanych górali Zagórzan oraz podań i legend opowiadających o tym regionie.

W Łostówce możemy podziwiać wiele urokliwych miejsc m.in. drewniane domy z charakterystycznym zdobnictwem regionalnym, stare przydrożne kapliczki, z których najstarszą jest Kaplica św. Barbary z I połowy XIX w.

Fot. Archiwum Urzędu Gminy Mszała Dolna

MSZANA GÓRNA

Najdłuższa wieś Gminy, zlokalizowana przy szosie Mszała Dolna – Zabrzez. Lokacją wsi dokonał Kazimierz Wielki w 1380r. Pod koniec XV w. Marek Ratoli założył tu dworski folwark, który następnie powiększył r奴gając z ziemi miejscowych chłopów. Sprawa trafiła do sądu, którego wyrokiem w 1488 r. dwór musiał spłacić poszkodowanych. W XVI w. wieś weszła w skład dzierżawy tzw. Klucza Porebskiego związanej przez dłuższy okres ze znanią w Małopolsce rodziną Pieniążków. Zachowane dokumenty wspominają o istniejącej we wsi obszernej kaplicy, która całkowicie zniszczyła powódź w 1813 r. Będąc w Mszanie Górnjej nie można ominąć pięknej murowanej kaplicy z początku XX w. (przytułek Talariki). W latach okupacji niemieckiej w gorczańskich wsiach, m.in. w Mszanie Górnjej, działały beskidzcy partyzanci. Mszała Góra stanowi wspaniały punkt wypadowy w kierunku Gorców i Beskidu Wyspowego. Charakterystyczną jest tutaj lagodna rzeźba terenu. Swoje podwoje dla wszystkich miłośników koni otwiera miejscowa stajnia, w której skorzystać można również z zajęć hipoterapii.

Fot. Bogdan Skrzetus

OLSZÓWKA

Położona na północno-zachodnich krańcach Gorców. Wieś tę cechują szczególne walory turystyczne i wypoczynkowe. Akt lokacyjny Olszówki wystawił król Władysław Jagiełło 14 maja 1388 r. na rzecz Filipa Klimuntowicza. Należała do starostwa nowotarskiego a jej pierwszymi dzierżawcami byli Rutuldowie ze Skrzynnej. W 1618 r. wieś kupił Jan Pieniążek. Stała się częścią tzw. Klucza Porebskiego. Później stanowiła odrębną jednostkę gospodarczą zwana starostwem olszowskim, zlikwidowanym dopiero przez Austriaków po I rozbiorze Polski. W 1800r. majątek w Olszówce, liczący 2 tys. hektarów, nabył hrabia Chomontowski, ziemianin z Kreśwów, który pozostał jego właścicielem do 1945r. Perfekt architektoniczna olszówka był drewniany kościół z 1732 r. zbudowany w stylu podhalańskim. Niestety spłonął we wrześniu 1993r. Miejsce po nim znajduje się naprzeciwko nowego kościoła. Pozostały jedynie kamienne posadzki, dzięki którym możemy odtworzyć zanys budowli oraz okalający parcele kamienny mur, a także plebanię i dom przełajny z początku XX w.

Olszówka to wieś o głębokich tradycjach kulturalnych. Świadczą o tym zabytkowe kapliczki – najstarsza z I połowy XIX w. z gontowym dachem z wieżyczką i figurą św. Jana Nepomucena oraz obelisk na starym cmentarzu.

W Olszówce urodził się w 1861 r. znany twórca góralski, poeta i malarz na szkle, organizator zespołów regionalnych, animator kultury – Jan Fudela oraz Antonina Zechara-Wnękowa (1894-1984), poetka pisząca zarówno dla dorosłych jak i dla dzieci.

Fot. Bogdan Szczętut

RABA NIŻNA

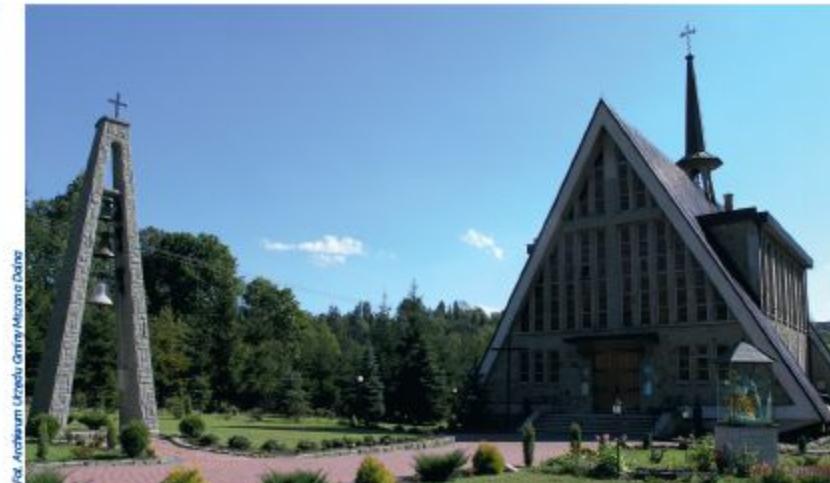

Atrakcyjna wieś letniskowa w dolinie Raby, stanowiącej granicę pomiędzy Gorcami a Beskidem Wyspowym.

Do I rozbioru Polski pozostawała w składzie dóbr królewskich. Przejęta w 1770r. przez rząd austriacki w 1813r. sprzedana została Piotrowi Wojnie. W 1832r. Franciszek Baranowski wybudował tu murowany dwór w stylu klasycystycznym, który w 1900r. stał się własnością rodziny Chomentowskich. W ich posiadaniu przetrwał aż do 1945r. Po remoncie, w 1974r., dwór został adaptowany na ośrodek wypoczynkowy „Energetyk” krakowskiej, wówczas Huty im. W. Lenina, późniejszej Huty im. T. Sendzimira, obecnie znajduje się tam Dom Pomocy Społecznej. Z 1832r. pochodzi również okazała kapliczka ze sklepieniem kolebkowym, pokryta daszkiem gontowym, szczytem i sygnaturką, z figurą św. Jana Nepomucena. Godny uwagi jest stylowy, drewniany budynek stacji kolejowej z końca XIX w. Posłużył on jako sceneria kilku filmów m.in. „Przygody dobrego wojaka Szwejka” oraz „Niemy”.

ŁĘTOWE

Położone pośród gór, jest jedną z najmłodszych wiosek Gminy Mszana Dolna. Nazwa wsi Łetowe pojawiła się po raz pierwszy w dokumentacji Radziwiłłowskiej z wizytacji przeprowadzonej przez Krzysztofa Kazimierskiego w 1596 r. i wywodzi się od „Łet” tj. imienia pierwszego osadnika. Pozałkowo Łetowe należało do parafii w Mszanie Dolnej, dopiero w 1942 r. zaistniało jako odrębna parafia. Nowy kościół którego budowę ukończono w 1972 r. został poświęcony przez ówczesnego biskupa Karola Woźny. Z Łetowego prowadzą wspaniałe trasy wycieczkowe na pobliskie szczyty: Ogorzała (808m), Ostre (780m) oraz Kobylica (824m), z których widoczne są pasma Gorców, Babiej Góry oraz Tatr. Na aktywny wypoczynek pełen wrażeń zaprasza Szkoła Górska (mountain walking, wspinaczka, tenis, surfing, narciarstwo).

Fot. Archiwum Urzędu Gminy Mszana Dolna

Rot. Archiwum Zespołu Regionalnego „Kasinkanie – Zagórzańskie” z Krochu w Mszanie

MIESZKAŃCY I KULTURA KTÓRA TWORZA

„Zagórzańscy” to grupa etniczne górali, do której należą mieszkańców Gminy Mszana Dolna. Nazwa ta wywodzi się od słów „za górami” - Zagórzanie. Zwiążone jest to z tym, iż oddzieloni są na południu walem Gorców od sąsiadów Podhalań, na północnym wschodzie grzbietami Ćwilina, Mogielicy i Śnieżnicy od sąsiadów Lachów; zaś na północnym zachodzie pasma górskie Bydgoskiej, Szczeciny i Lubonia oddzielają ich od grupy zwanej Kłoszczakami. W ten sposób teren Zagórzań tworzy zwarte terytorium ze wszystkich stron otoczone górami.

Zagórzańscy posiadają bogatą kulturę i tradycję ludową przekazywaną z pokolenia na pokolenie. Przemaja ją nie tylko w Polsce, ale również zagranicą, o czym świadczą częste wyjazdy m.in. na takie imprezy jak „Dozynki Polskie” na Kahlenbergu w Austrii, koncerty w Chorwacji, Bośni i Hercegowinie, Francji, Włoszech czy na Ukrainie.

Życie kulturalne w Gminie Mszana Dolna skupia się wokół różnego rodzaju instytucji i organizacji działających w poszczególnych wioskach. Są to m.in. jednostki OSP, Gminna Biblioteka Publiczna w Mszanie Dolnej z siedzibą w Kasinie Wielkiej, stowarzyszenia, fundacje, koła gospodyń wiejskich, szkoły podstawowe i gimnazja.

Na terenie gminy przepnie działają liczne zespoły regionalne, orkiestry, koła gospodyń wiejskich, reko-dzielnic i inni pasjonaci. Są to m.in.:

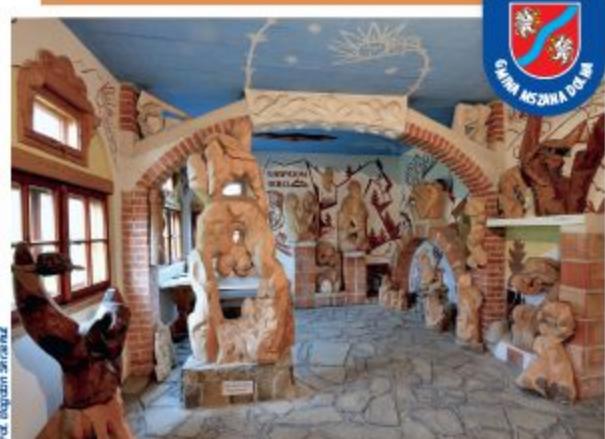
- Orkiestra Dęta „Echo Zagórzań” Kasinka Wielka
- Orkiestra Dęta OSP Mszana Dolna
- Orkiestra Dęta „Echo Gór” Kasinka Mała
- Orkiestra Dęta „Samci Stoły” z Kasinką Małą - Zagórczec
- Zespół Regionalny „Kasinianie - Zagórzańscy”
- Zagórzański Zespół Folklorystyczny „Dolina Mszanek” z/s w Mszanie Górnnej
- Zespół Regionalny „Olszowianie” z Olszowic
- Zespół Regionalny „Łostowianie” z Łostowic
- Zespół Regionalny „Rabianie” z Rabą Niżną
- Zespół Regionalny „Łętowianie” z Łętowic
- Szkoły Zespoły Regionalny „Zagórzańska Dzidziora” z Mszany Górnej
- Szkoły Zespoły Regionalny „Sworni Lubomirzanie” z Lubomierza

Pot. Bogdan Skrzetus

Fot. Archiwum Orliny Myły / "Jutro-dziś" z Kasinką Małą

Fot. Bogdan Strycharz

- Schola „Jedność” z Kasinki Małej – Zagórcza
- Schola „Nadzieja” z Olszówki
- Chór Świętojański działający przy Parafii św. Jana Chrzciciela w Olszowcu
- Chór parafialny działający przy Parafii św. Józefa Oblubieńca NMP w Lubomierzu
- Chór parafialny działający przy Parafii pw. M. B. Nieustającej Pomocy w Mszanie Górnnej
- Koło Gospodyń Wiejskich Olszówka
- Koło Gospodyń „Paradne Gospodie” z Kasinki Małej
- KGW „Swarne Babki” z Łutowego
- KGW „Zagórzanki” z Kasiny Wielkiej
- KGW „Gospodzie z Mszany Górnnej”
- Koło Tradycji Ludowej z Raby Niżnej
- Stowarzyszenie Łetowianie z Łutowego
- Zagórzańscy Pesjonaci Stowarzyszenie Rękodzielniczek
- Stowarzyszenie Zagórzańska Kraina
- Stowarzyszenie Miłośników Kultury Góralskiej „Pod Cyrlom”
- Fundacja Na Rzecz Rozwoju Kultury Zagórzańskiej

Koła gospodyń wiejskich podtrzymują tradycje związane z życiem wiejskim tj. dozynki, konkursy potraw regionalnych oraz wszelkiego rodzaju rękodzielniczości. Rokrocznie wszystkie koła gospodyń prezentują swoje osiągnięcia oraz częstują regionalnymi potrawami podczas „Zagórzańskiego Lata” organizowanego zawsze w pierwszy weekend lipca na obiektach LKS WITÓW w Mszanie Górnjej, a także na różnego rodzaju targach, pokazach i przeglądarkach ich dorobku artystycznego, kulinarnego i kulturalnego.

W gościnne progi swoich domów zapraszają rękodzielniczki, twórcy ludowi i artyści. Efekty ich pracy dostępne w regionie stanowią mogą niebanalną pamiątkę dla turysty przybywającego w nasze strony. Co rocznie dla nich organizowane są prezentacje i wystawy.

Gmina posiada również bogate zaplecze sportowe:

Działają tu 11 przedszkolnych i uczniowskich klubów sportowych oraz:

- Ludowy Klub Sportowy „Witów” Mszana Góra (sekcja piłki nożnej)
- Ludowy Klub Sportowy „Zenit” Kasinka Mała (sekcja piłki nożnej)
- Klub Sportowy „Dobra” Olszówka - Rabka Nizna (sekcja piłki nożnej)
- Rugby Club „Gorce” Rabka Nizna
- Ludowy Klub Sportowy Witów Sko Mszana Góra (sekcja biegów narciarskich)
- Zagórzański Klub Sportowy Kasina Wielka (sekcja biathlonu).

Fot. Bogdan Strycharz

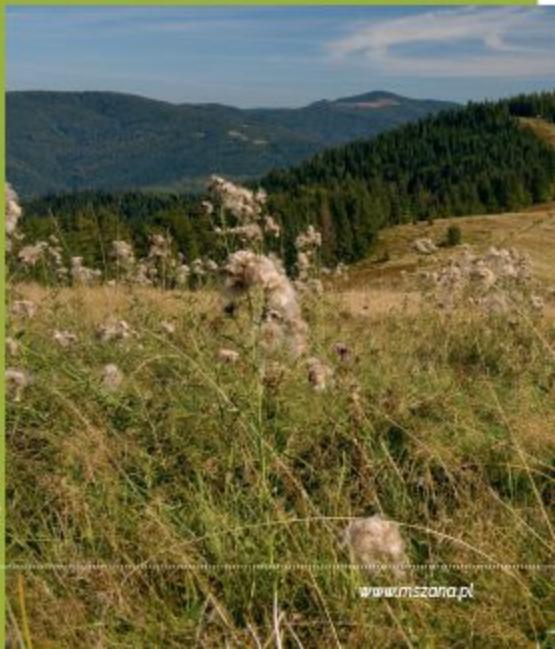
PRZYRODA

W okresie wkierowania na arenę dziedzictwa państwa polskiego pierwotny teren obecnej Gminy Mszana Dolna pokrywała potężna puszczka karpacka, która stopniowo z upływem lat małała pod wpływem osadnictwa.

Gmina Mszana Dolna pod względem geograficznym położona jest w Karpatach Zachodnich; w zachodniej części Beskidu Wyspowego oraz w północnej części Gorców. Obie te krajobrazy oddzielają od siebie doliny rzek Kamienicy, Mszanki i Raby. Środowisko przyrodnicze ma charakter gorski i jest zróżnicowane przestrzennie. Lety tutaj większość urokliwych szczytów Beskidu Wyspowego i Gorców:

- Cwilin (1072 mnpm)
- Jasien (1002 mnpm)
- Lubon Wielki (1022 mnpm)
- Śnieżnica (1006 mnpm)
- Szczebiel (997 mnpm)
- Lubogoszcz (957 mnpm)
- Jaworzynka (1020 mnpm)

oraz gorczański Kudton (1275 mnpm) – rozległy masyw stojący z niezwykłych, kilkunastometrowych turniczek, ambon, baszt i iglic z twardego piaskowca magurskiego oraz ostoi dzików i jeleni. Jednym z największych ostańców jest „Kudtonski Bac” strzegący czarnego szlaku z Lubomierza na Kudton.

Na każdą z tych gór prowadzą oznakowane szlaki turystyczne, o różnym stopniu trudności:

Z GLISNEGO

- **czerwony** na Luboń Wielki ok. 1,3h
- **czerwony** z Mszany Dolnej ok. 1h
- **zielony** na Szczebel ok. 1,5h /szlak ten kończy się na szczycie Szczebla, do Lubnia schodzi jedynie szlak kolonu czarnego – korekta przebiegu szlaku zrobiona w 2007 roku/
- **zielony** do Raby Niżnej ok. 1h

Z KASINY WIELKIEJ

- **czerwony** na Lubogoszcz ok. 1,5 h czerwony Lubomir - Tysina - Myślenice 3,3h
- **niebieski** na Śnieżnicę /szczyt/ ok. 2h
- **niebieski** i **zielony** na Śnieżnicę /schronisko/ ok. 1h

Z KASINKI MAŁEJ

- **czarne** na Szczebel ok. 2h
- **czarne** na Lubogoszcz /szczyt zachodni/ ok. 1,5h /połączenie ze szlakiem
- **czerwony** z Mszany Dolnej - przez Obłazy/

Z LUBOMIERZA

- **czarne** na Kudłoń ok. 2,15h
- **żółty** Lubomierz Przysłop - Kudłoń ok. 2,5h
- **żółty** Lubomierz Przysłop - Jasień przez Myszyce ok. 2,5h
- **niebieski** Lubomierz Rzeki - Gorce ok. 2h
- **niebieski** Lubomierz Rzeki - dolina Kamiencicy - Przełęcz Borek - ok 3h
- **czarny** na Kobylicę ok 1h /do połączenia ze szlakiem zielonym Mszana Dolna - Jasień/

Z LĘTOWEGO

- **zielony** na Jasień przez Kobylicę ok.2,5h
- **zielony** do Mszany Dolnej przez Ostrą ok. 2h

Z OŁSZÓWKI

- **żółty** na Luboń Wielki przez rezerwat Durin - Borkowskiego ok. 2,5h
- **żółty** na Stare Wierchy przez Porębę Górną ok. 3h
- **niebieski** do Rabki przez Słone ok. 2h
- **niebieski** na Turbacz przez Koninki ok. 3,5h
- **zielony** na przełęcz Glisne - ok. 1,5h

Z RABY NIŻNEJ

Fot. Bogdan Skowronek

Fot. Marek Michura

Przez gminę przebiega również trasa Szlaku Papieskiego otwartego w 2003 r. oraz Szlaku Architektury Drewnianej.

Bogactwo barw, kształtów i zapachów zadowoli zmysły nawet najbardziej wybrednych. Kwitnące tany roślin, kępy drzew i krzewów oraz doskonale wpisowane w krajobraz szkazy tworzą harmonię całości tego uroczego zakątku.

Na wypoczywających w tych stronach czekie spokój, czyste powietrze, kryształcenne górskie potoki, urozmaicony krajobraz, bogactwo lasów i różnorodnych gatunków roślin i zwierząt.

Amatorów i miłośników speleologii zachęcamy do obejrzenia wielu jaskiń, koleb i schronisk skalnych położonych prawie we wszystkich większych wzgórzach górskich.

Fot. Marek Michura

R. Lachman / Urząd Gminy Niedźwiedź

Jedna z licznych dostępnych jaskiń jest tzw. „Zimna Dziura” znajdująca się na północnym grzbiecie Szczecia. Jej położenie na wysokości 655 m n.p.m. powoduje, że przez większą część roku na dnie utrzymuje się warstwa lodu. Łączna długość korytarzy szacuje się na 25 m. Zwiedzanie nie stanowi problemu, z tym, że nawet w upalny dzień, będąc w środku, można zmarznąć.

Inną ciekawą i dużą jaskinią jest ta, położona na południowo-wschodnim zboczu Lubonia Wielkiego o długości ok. 26 m. Jaskinia ta posiada mikroklimat dynamiczny, zimą nie jest wymrażana.

Jaskinia „Łatających Kamieni” położona na północno - zachodnim zboczu góry Ćwilin o długości ok. 18 m. Na stropie w końcowej części sali można zauważyc hieroglify prawdowe. Nieopodal na tej samej stronie znajduje się mniejsza (o długości 14 m) „Grota Rusalki”, w której znaleziono Rusalkę Powiaka. Na południowo - zachodnim stoku góry Śnieżnica dostępna jest „Studnia Salamandry” o długości ok. 6,5 m, w której faunę stanowią salamandry plamiste. Od nich przyjęła się nazwa jaskini.

Fot. Adam Męciński

Fot. Bogdan Strzelak

Milionów wrażeń estetycznych zachwycać może zjawisko tzw. inwersji temperatury często tutaj występujące, zwłaszcza w pochmurne, bezwietrzne dni.

Polega ono na tym, że temperatura w obrzeżach górskich jest niższa niż na szczytach gór. Wtedy to ze szczytów możemy podziwiać ‐morsze mgieł‐, z którego odosobnione szczyty gór wyrastają z mgły jak wyspy z morza.

Fot. Bogdan Strzelak

TURYSTYKA

Znasz-li ten kraj, gdzie malownicze położenie, kuszący swoim urokiem krajobraz, szmaragdowa zieleń lasów, wschody i zachody słońca z panoramą dosobniowych szczytów Beskidu Wyspowego i Gorców, świeżość klimatu, zabytki, lokalny folklor i tradycyjna polska gospodarność codziennie zauważa zarówno turystów, jak i mieszkańców tego kraju? W miejscu tym każdy znajdzie dla siebie to, czego potrzebuje - szum lasów, szmer górskich potoków, trele ptactwa leśnego, łagodne góry porośnięte w górnym partiach lasami z bogatym poszyciem, bogactwo laków i pól uprawnych. To tutaj, w Gminie Mszana Dolna, stosunkowo łatwo dostępne góry otaczające poszczególne miejscowości wchodzące w jej skład (Mszana Góra, Lubomierz, Łętowe, Łostowska, Kasina Wielka, Kasinka Mała, Glisne, Rabę Nizną i Olszówkę) wraz z urozmaiconą rzeźbą terenu i bogatą szata roślinna, tworzą atrakcyjny teren dla rozwoju turystyki, rekreacji i różnych form czynnego wypoczynku.

Środowisko przyrodnicze tej gminy ma charakter górski - jest nasycone elementami wysokiej rangi, takimi jak bardzo urozmaicony krajobraz gór wyspowych i pasmowych, bogactwo lasów; cieków wodnych, źródeł, różnorodnych gatunków roślin i zwierząt.

O walorach Gminy Mszana Dolna decydują doskonale warunki klimatyczne oraz urozmaicona rzeźba terenu pokryta w większości gorskimi la-

sami, stanowiącymi 44% obszaru gminy. Czynniki te sprzyjają uprawianiu aktywnych form wypoczynku i wpływają korzystnie na samopoczucie przebywających tu turystów. Właśnie to zróżnicowane ukształtowanie terenu oraz specyficzny mikroklimat tworzą doskonale podłoż do uprawiania sportów zimowych, przede wszystkim narciarstwa zjazdowego i biegowego. Na terenie Gminy Mszana Dolna zlokalizowane są dwa profesjonalnie przygotowane wyciągi narciarskie: w Kasinie Wielkiej i Lubomierzu. Wędkowanie, spacer po górah, narciarstwo, wycieczki rowerowe i piesze, festyny ludowe połączone z degustacją potraw regionalnych, ogniska z pieczeniem baranów, grillowanie, imprezy plenerowe i folklorystyczne, kąpiel w nartach Mszanki, Rabę czy Kasinki, przejeżdżki konne - to tylko niewielkie propozycje na miłe spędzanie wolnego czasu w Gminie Mszana Dolna.

Pejzaż kulturalny wzbogaca imprezy cykliczne, które stają się wizytówką folkloru i tradycji naszej gminy, m. in. przeglądy kolędnicze dla dzieci i dorosłych, dożynki wiejskie, festyn „Kraina Radości” i inne organizowane na terenie wielu gminnych miejscowości. Zagórzańskie Lato, Gorczańskie Spotkanie z Janem Pawłem II w Lubomierzu - Rzekach, uroczystości religijno - patriotyczna poświęcona poległym i zmarłym żołnierzom Oddziału Partyzanckiego „ADAMA” por. Jana Stachury oraz imprezy i turnieje sportowe.

Pat. Bogdan Skrzetus

Pat. Paweł Michałek

Na wypoczynających w tych stronach czeka coraz lepsza baza turystyczno-wypoczynkowa.

Milionom czynnego wypoczynku, oprócz wycieczek w pobliskie góry oferujemy biura sportowe, jazdę konną, trasy rowerowe, baseny i wyciągi narciarskie:

LUBOMIERZ

www.lubomierz.com, skiglubomierz.com, tel. 18/4488548

Długość wyciągu

- podwójny orczyk o dł. 700m - różnica wznieśień 200m
- wyciąg orczykowy taborzykowy, długość trasy zjazdowej 130m. dla średniozaawansowanych
- wyciąg o niskim prowadzeniu liną, długość trasy zjazdowej 60m. przeznaczony dla dzieci i początkujących narciarzy.

Trasy narciarskie posiadają system sztucznego nasunięcia, wyposażone są w armatyśnie zautomatyzowaną pogodową. Wszystkie trasy są oświetlone i przygotowywane retekiem. Przy dolnej stacji znajduje się karczma regionalna. W ośrodku funkcjonuje profesjonalna szkoła narciarska oraz bardzo dobrze wyposażona wypożyczalnia sprzętu narciarskiego. Nad bezpieczeństwem narciarzy czuwają ratownicy GOPR i dobrze wykwalifikowana obsługa.

W pobliżu stacji narciarskiej funkcjonują trasy do narciarstwa biegowego. Z poradą instruktora oraz wypożyczalni sprzętu do uprawiania tej dyscypliny sportu skorzystać można na wyciągu narciarskim w Lubomierzu.

KASINA WIELKA

www.kasinawielki.pl, biuro@kasinawielki.pl, tel. 18 506 01 00

Kasina SKI to obecnie jedna z najnowocześniejszych stacji narciarskich posiadających sześciosobową wyciąganą koleją z ośrodkami, różnicą poziomów 290m, stok oświetlony, sztuczne nasunięcie, serwis i wypożyczalnia sprzętu narciarskiego, profesjonalna szkoła narciarska, karczma z kuchnią regionalną, liczne miejsca do parkowania. W ośrodku funkcjonuje kolej krzesielskowa - 720 m oraz wyciąg dla dzieci BABY LIFT o długości 120 m.

W ośrodku funkcjonuje również nowoczesny Bike Park Kasina - największy tego typu obiekt w Polsce, posiadający dziewięć tras o różnych profilach i o różnym poziomie trudności.

Bogactwo krajobrazów, oznakowane szlaki turystyczne powoduje, że miłośnicy turystyki aktywnej chętnie odwiedzają te strony. Na gości czekają:

- 16 gospodarstw agroturystycznych, oferujących zdrowe domowe posiłki, bazę noclegową, pomysły na ciekawe spędzanie wolnego czasu (ognisko z pieczeniem barana, ziemniaków i kiełbasek), grillowanie, udział w życiu gospodarstwa wiejskiego, pokazy wypieku chleba, przejazdy bryczką, a zimą - kuligi
 - dwa schroniska położone wśród gór i lasów Beskidu Wyspowego
 - domy wycieczkowe
 - ośrodek wczasowy
 - prywatne kwatery
- oraz udostępnione dla kolonii w sezonie letnim i zimowym szkoły z terenu Gminy.

Fot. Paweł Michał

Dzięki pięknym krajobrazom i bardzo charakterystycznemu układowi grzbietów z malowniczymi pełnymi słońca polanami ukrytymi wśród górzystych lasów oraz dużej ilości znakowanych szlaków turystycznych możliwe jest tutaj uprawianie turystyki pieszej, rowerowej, narciarskiej jak i poznawania uroków naszej małej ojczyzny podczas jazdy konnej. Tereny te idealnie nadają się do uprawiania sportów o wyższym poziomie trudności takich jak: paralotniarstwo, kolarstwo gorskie oraz narciarstwo zjazdowe i biegowe.

Ze szczytów rozciągają się atrakcyjne panoramy na sąsiednie pasma górskie: Tatry, Pieniny i Babiej Góry. Część Gminy Mszana Dolna znajduje się w otulinie Gorczańskiego Parku Narodowego utworzonego w 1981 r., którego celem jest ochrona naturalnego drzewostanu (ok. 40% drzew liczy sobie ponad 100 lat), gorczańskiej flory i zabytków kultury materialnej (drewniane szalasy pasterskie).

Fot. Paweł Michał

BAZA NOCLEGOWO - ŻYWIONIOWA W GMINIE MSZANA DOLNA

I. GOSPODARSTWA AGROTURYSTYCZNE

1. GOSPODARSTWO AGROTURYSTYCZNE, Łostówka
tel. 18/3349277, e-mail agroturystyka@wp.pl, www.faganus.tk
2. AGROTURYSTYKA, Lubomierz
tel. 18/3315498, 509 794 357, e-mail syjud@tlen.pl,
www.agroturystykalubomierz.pl
3. „POD PANIENKĄ” Gospodarstwo Agroturystyczne, Rabie Nizne
tel. 18/3310392, 787 409 080, kryszkowalczyk@gmail.com
4. AGROTURYSTYKA „U WLADKI”, Kasinka Wielka
tel. 18/3314018, e-mail Pawlarczyk450@interia.pl,
www.kasinkawielka.com.pl
5. „U MARYSI” Gospodarstwo Agroturystyczne, Mszana Góra
tel. 18/3315313, 686009000, e-mail krysiekplachyka@wp.pl
www.umarysi.noclegiwp.pl
6. Agroturystyka „NA SZLAKU”, Lubomierz
tel. 18/3315490
7. CHATKA NAD POTOKIEM, Łostówka
tel. 18/3349241, e-mail zenuzistasia@gmail.com
www.chatkanadpotokiem.pl
www.malopolskaszakogrodowpl/12-ogrod-azdabny-losowka/
8. POKOJE GOŚCINNE „U GRZYBNIKI”, Kasinka Mała
tel. 18/3313138, 602879186, e-mail kasinkam@wp.pl, www.kasinka-mala.pl
9. GOSPORADSTWO AGROTURYSTYCZNE, Olszówka
tel. 18/5426801
10. AGRORELAX, Gospodarstwo Agroturystyczne, Kasinka Wielka
tel. 18/3314227, 50 0733944, e-mail jsob@onet.pl
www.agorelax-kasinkawielka.pl
11. GOSPODARSTWO AGROTURYSTYCZNE, Lubomierz
tel. 18/3310580, 50 0233967, e-mail annapajdzik23@interia.eu
12. NOCLEGI „U BABSI”, Rabie Nizne
tel. 604701040, e-mail ubabsi@interia.pl, www.ubabsi.pl
13. Pokoje „U MICHALA”, Kasinka Wielka
tel. 18/3314228, 896502141, eley7@wp.pl
www.agrowczasykasina-wielka.pl
14. FOREST HOUSE, Lubomierz
tel. 501722805, e-mail griecka07@interia.pl
15. Agroturystyka „U Jagody”, Olszówka
tel. 880919144, trak08@op.pl
16. Agroturystyka „Pod stokiem”, Lubomierz
tel. 8085929333, e-mail aga.woj@onet.pl

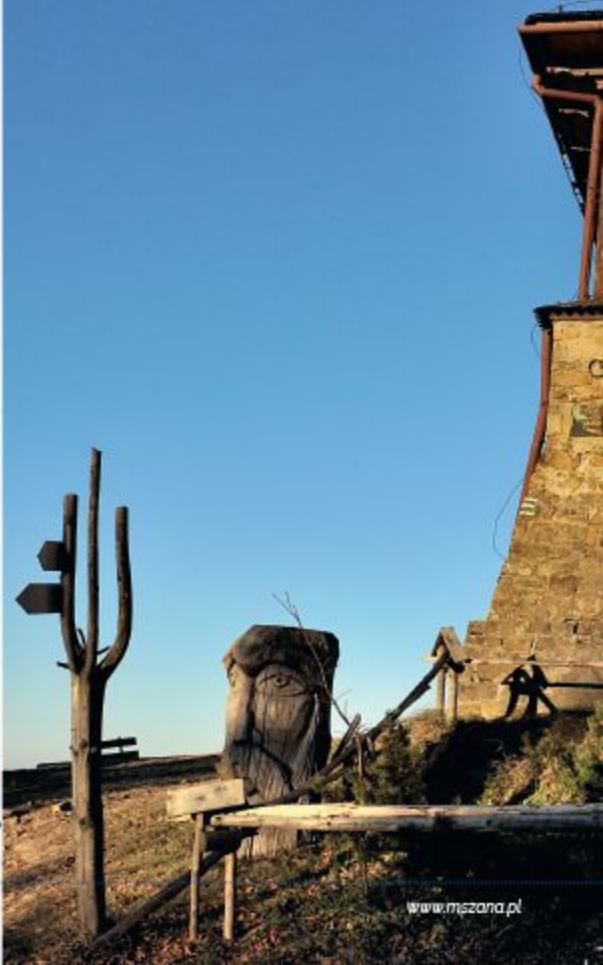
II. DOM WYCIECZKOWY

- Agnieszka – Mszana Góra
tel. 18/3319192, e-mail szwecio@klkinet.pl, www.dwgagnieszka.com

III. OSRODEK WCZASOWY

- „Pod Arkadami”, Łostówka 237, 734-730 Mszana Dolna
tel. 18/3311820, 503838081, 515102164
e-mail info@osrodekpodarkadami.com, www.osrodekpodarkadami.com

foto Bogdan Szczerba

IV. SCHRONISKA

Baza Szkoleniowo - Wypoczynkowa „Lubogoszcz”
w Kasinie Małej
tel. 18/3313001 e-mail: lubogoszcz@mszana.pl
www.lubogoszcz.pl

Młodzieżowy Ośrodek Rekreacyjny i Schronisko
na Śnieżnicy w Kasinie Wielkiej
tel. 18/3314320, 502 318 801

e-mail: snieznica@ksm.org.pl
www.snieznica.ksm.org.pl

V. NOCLEGI U STRAŻAKÓW

Remiza OSP w Lubomierzu
tel. 18/ 3315560

VI. KOLONIE SZKOLNE

Szkoła Podstawowa Nr 2 w Mszanie Górnnej
tel. 18/3315205

Gimnazjum Nr 4 w Mszanie Górnjej
tel. 18/3315247

Zespół Placówek Oświatowych w Kasinie Małej
tel. 18/3313086

Szkoła Podstawowa Nr 2 w Lubomierzu
tel. 18/3315261

Zespół Placówek Oświatowych w Kasinie Wielkiej
tel. 18/3314094

Szkoła Podstawowa Nr 2 w Kasinie Małej
tel. 18/3313005

Szkoła Podstawowa Nr 1 w Lubomierzu
tel. 18/3315283

Szkoła Podstawowa w Łętownem
tel. 18/3315204

Szkoła Podstawowa w Łostowcach
tel. 18/3345221

Oprócz tego istnieje bogata baza kwater
prywatnych.

GASTRONOMIA

- gospodarstwo agroturystyczne „OBERWANKA” - Łodówka
- Restauracja „WCZASOWA” - Kasinka Mała
- Zajazd „JEZDZIEC” - Rabe Niżne
- Domy wczasowe „AGNIESZKA” i „JANINA” w Mszanie Górnjej
- Gospodarstwa prywatne - obiady domowe
- małe punkty gastronomiczne na terenie gminnych wsi

Zagorzańie

Gmina Mszana Dolna
www.mszana.pl

Fot. Bogdan Gierakut

DANE TELEADRESOWE WYDAWCY:

Urząd Gminy Mszana Dolna
ul. Spodochroniarzy 6
34 - 730 Mszana Dolna

tel. 18/3310009
fax 18/5417187

www.mszana.pl
e-mail: gmina@mszana.pl